

ВОЛИНЦІВСЬКА КУЛЬТУРА — археологічна культура епохи раннього середньовіччя (7–8 ст. н. е.). Назва походить від поселення та могильника [Волинцеве](#). Більшість пам'яток В. к. знаходиться у басейнах річок Десна і Сейм, де були зручні для заняття землеробством ділянки (зокрема Волинцеве, Сосниця, Киселівка 2). Населення займалося орним землеробством та приселищним скотарством, на що вказують виявлені під час розкопок залізні наральники, серпи, коси-горбуші, кам'яні зернотерки і круглі ротаціонні жорна. Знач. розвитку набули ремесла, зокрема залізообробне, бронзоліварне, ювелірне, деревообробне, гончар., ткацьке. Центр ремесла та торгівлі — [Битицьке городище](#) — єдине укріплене поселення цієї групи лівобереж. старожитностей. На тер. городища досліджено понад 60 житл. споруд, десятки госп. та вироб. будівель, виявлено серії землероб. та ремісн. знарядь, безпрецедентну для слов'ян. поселень того часу кількість предметів озброєння та спорядження воїна-вершника. Аналіз речового комплексу, наявність різних традицій житлобудівництва і кераміч. комплексу вказують на співіснування двох різноетніч. (слов'ян. та

тюрк.) компонентів у складі мешканців Битицького городища, яке яскраво вирізняється з кола рядових поселень В. к., наближуючись до протоміських центрів раннього середньовіччя. Похов. обряд носіїв В. к. — трупоспалення на стороні з наступним похованням залишків кремації в урнах у безкурган. могильниках (Волинцеве, Сосниця). Зважаючи на слов'ян. атрибутику В. к., дослідники (зокрема [Д. Березовець](#), [О. Сухобоков](#), [С. Юренко](#)) пов'язують її з літопис. сіверянами додержав. періоду.

Рекомендована література

1. Юренко С. П. Волинцевская культура // Этнокультурная карта территории УССР в 1 тыс. н. э. К., 1985;
2. Сухобоков О. В. Дніпровське лісостепове Лівобережжя у 7–13 ст. К., 1992;
3. Його ж. До походження та інтерпретації пам'яток волинцівського етапу культури літописних сіверян // Археологія. 1999. № 2.

[С. П. Юренко](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Волинцівська культура / С. П. Юренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27613>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).